

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЛЬВІВСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ СТРИЙСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ

Звіт
про результати
дослідження якості освітнього
середовища Дашавського
ліцею

Укладачі: Глинська Є.М.
Романів У.Д.
Ашенберг М.Р.
Печар Ю.П.
Шевцова Д.С.
Романович Г.І.

Зміст

Вступ

Розділ 1. Стислий опис методики дослідження

Розділ 2. Аналіз результатів дослідження

2.1. Безпечне освітнє середовище

2.2. Виховний простір сповнений довіри

2.3. Демократичний виховний простір

2.4. Патріотичний виховний простір

2.5. Культуротворчий виховний простір

2.6. Відкритий виховний простір

Висновки та рекомендації

Вступ

Основним завданням української школи є формування ціннісного ставлення і судження, які слугують базою для щасливого життя та успішної взаємодії сьогоденного здобувача освіти з суспільством. Цінності разом з нормами та знаннями складають світ культури і є орієнтирами у процесі вибору людиною конкретного рішення, позиції, способу поведінки, мети власного існування особистості. Для цього саме у школі особа має здобути значущі для неї знання, уявлення про себе, навколишнього середовища, суспільства, свою державу, її історію та культуру; розвинути власні судження, підкреслені емоціями про сучасне суспільне життя; досягнути досвід діяльності у ріднокультурному середовищі, навчитися використовувати надбання свого народу, нації та інших спільнот для майбутньої самореалізації у суспільстві, тобто набуті життєво-необхідні для себе морально-етичні, соціально-політичні, економічні орієнтири.

Саме у школі формується характер молодого людини. Завдання освітнього закладу створити якнайкращі умови для формування і розвитку сильного характеру та потрібних успішній людині умінь, ставлень та переконань. Для цього необхідно вибудувати у шкільній громаді партнерські стосунки між учнями, учителями, батьками та представниками місцевої громадськості, що виявляються на рівнях «учні - учні», «учні - педагоги», «учні - батьки», «батьки - педагоги», «школа - громадськість».

Виховна робота в Дашавському ліцеї здійснюється за такими видами діяльності: виховна діяльність адміністрації, робота класних керівників, робота вчителів. Діяльність адміністрації визначає організаційні, контролюючі, методичні та координуючі функції. У своїй роботі ми створюємо умови для підтримки життєдіяльності системи виховання, цілісності виховного процесу в школі, систематично проводиться контроль усіх ланок виховного процесу залежно від посадових обов'язків, здійснюється методична робота з класними керівниками та координується взаємодія школи, сім'ї, громадськості. Робота класних керівників полягає у створенні умов для розвитку особистості учня. Досягається це організацією та проведенням виховної роботи з класним колективом та діяльністю в соціумі. Сюди входять: гурткова робота та робота за інтересами, вивчення умов життя учнів, визначення кола спілкування учня в школі та поза нею, взаємини з батьками, проведення виховних бесід, годин спілкування та інших виховних заходів тощо. Що ж стосовно діяльності вчителів у виховному процесі, то їх завдання полягає в тому, щоб забезпечувати виховання учнів під час уроків, занять в гуртках, під час предметних тижнів. Система виховної роботи нашого закладу спрямована на те, щоб допомогти дитині визначитися не лише ким бути, а головне – як жити, як влаштовувати свій індивідуальний спосіб життя, вибрати режим інтелектуального, емоційного навантаження. Саме це сприяє виробленню в учнів почуття господаря свого ліцею, виробляє вміння співпрацювати на принципах партнерства, демократизму.

У Дашавському ліцеї впродовж багатьох років склалася система виховної роботи, яка на принципах гуманізму, демократизму, єдності сім'ї і школи, спадкоємності поколінь забезпечує здійснення національного виховання, спонукає до утвердження педагогіки особистості, сприяє формуванню в учнів навичок самоосвіти, самоаналізу. Враховуючи сучасні вимоги до виховного процесу в навчальному закладі, в нашому ліцеї пріоритетом є творчий розвиток і саморозвиток учнів на базі особистісного підходу. Адже особистісно орієнтована модель виховної роботи ставить у центр особистість дитини, а педагог, вивчаючи індивідуальні та соціологічні особливості вихованця, його родини, здійснює в процесі співпраці комплексний виховний вплив, спрямований на виховні завдання школи і відповідно на виховні завдання на державному рівні.

У формуванні виховного середовища бере участь увесь колектив школи. В освітньому закладі з метою виховання сильних рис характеру та чеснот створена атмосфера довіри, доброзичливості, взаємодопомоги, взаємної підтримки у подоланні труднощів повсякденного життя. Ключовим елементом у навчально-виховному процесі є приклад учителя, директора, заступника, соціального педагога, практичного психолога, педагога-організатора, який покликаний зацікавити дитину, змотивувати до ефективної праці, виявити ризики та загрози, допомогти подолати їх, набуті певний досвід для успішного майбутнього здобувача освіти.

Відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021-2027 роках») виховний простір школи має бути:

- Безпечним: гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (чисто, тепло, гарно), психологічний комфорт (радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невторчання в особисте життя), педагогічний захист і підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

- Сповненим довіри: панують моральні норми, статеві, релігійні і соціальні рівності (відсутні прояви дискримінації, знущань, зневажливого ставлення до іноземців, іноземців (з позиції більшості), незаможних осіб з інвалідністю тощо), справедливості (зокрема в оцінюванні), толерантності (чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажать через помилку), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.

- Демократичним: гарантоване право участі (педагогів, учнів, батьків) в житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання (чи дають слово, чи не зацитувають, чи не карають за критичні вислови), є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення); дієво працюють органи громадського врядування (педарада, учнівське самоврядування, батьківський комітет), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть

активну участь (виступають, пропонують) у педрадах (з правом дорадчого голосу), нарадах при директорові (якщо порядок денний зачіпає їх інтереси), щорічних зборах колективу школи тощо.

- Патріотичним - (орієнтованим на формування ідентичності політичного українця): спілкування у закладі виключно українською мовою (окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування), поважне ставлення до державних символів України (поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба), вшанування героїв (історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів) України, рідного краю, школи (місця пам'яті, заходи), турботливе ставлення до культури і природи (акти вандалізму (відсутність/заходи протидії), знущання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуро- і природоохоронна діяльність), забезпечуються можливості пізнати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявити повагу до Бога і до Людини (можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись), набуті досвіду громадянської поведінки (волонтерство). - Культуротворчим (розвивальним, мотивуючим до навчання): використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і 7 наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організовують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працюють бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводять змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань).

- Відкритим (інклюзивним): є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільним приміщенням дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/ громади – партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки).

Метою дослідження є зробити аналіз якості освітнього середовища як виховного простору закладу .

Завдання дослідження якості освітнього середовища як виховного простору у загальноосвітніх навчальних закладах Львівщини: оцінити відповідність освітнього

середовища ЗЗСО характеристикам виховного простору, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках, а саме: безпечний, сповнений довіри, демократичний, патріотичний, культуротворчий (розвивальний, такий, що мотивує пізнавальну діяльність), відкритий (інклюзивний); окреслення кола потреб закладів, де проводиться е-анкетування, та визначення напрямів їх співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання; стимулювання росту професійної компетентності педагогічних працівників як виховників; отримання об'єктивної інформації про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи; визначення перспективних і актуальних напрямів регіональної освітньої політики у сфері виховання. Подані у цьому звіті результати дослідження призначені: Департаменту освіти і науки Львівської області; Львівському обласному інституту післядипломної педагогічної освіти;

Управлінням освіти Стрийської міської ради; шкільним спільнотам, які завдяки проведеному дослідженню визначають актуальні проблеми у взаємостосунках різних груп учасників освітнього процесу та внесуть пропозиції до чинної шкільної програми виховання.

Розділ 1. Стислий опис методики дослідження

Дослідження якості освітнього середовища, як виховного простору у Дашавському ліцеї проводилось 08 квітня 2025 року на виконання наказу Департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації №02-01/01/115 (п.4.2) від 07.02.2025р. «Про проведення вимірювань в електронному форматі показників якості освітнього середовища закладів загальної середньої освіти Львівської області».

В анкетуванні взяли участь педагоги, учні 4-их, 8-их та 10-их класів, а також батьки (опікуни) учнів школи. Дослідженням було охоплено 34 учителі (27 жінок та 2 чоловіків), 17 учнів 4-их класів (9 хлопці та 8 дівчат), 29 учні 8-их класів (10 хлопців та 15 дівчат) та 31 учень 10-их класів (15 хлопців та 16 дівчат), 35 батьків (опікунів) учнів (2 чоловік та 26 жінки). Серед респондентів переважають учні, які добре навчаються - 40 учнів 93,02% (4-их класів), 43 учні 79,63% (8-их класів), 40 учнів 90,91% (10-их класів). Щодо педагогів, то із 34 респондентів, які взяли участь у дослідженні:

5 (17,2%) є учителями природничо-математичного циклу;

11 (38%) учителями гуманітарних дисциплін (мови, літератури, історії, мистецтв);

8 (27,5%) фізичної культури; педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу (педагог-організатор, асистент учителя, шкільний психолог, соціальний педагог, заступник директора з виховної роботи) ;

Більшість учасників – це учителі зі стажем понад 20 років – 23 (79,3%),

3 (10,3%) – працівники із педагогічним стажем від 11 до 20 років,

3 (10,3%) – працівники із педагогічним стажем до 10 років.

Щодо категорії, то

21 (72,4%) – це вчителі вищої категорії,

6 (20,6%) вчителі 2 або 1 категорії,

2 (6,9%) – спеціалісти,

5 (17,2%) - вчителі початкових класів.

За результатами дослідження можна отримати відповідь на орієнтовні ключові питання оцінювання якості освітнього середовища як виховного простору:

- відповідність освітнього процесу ЗЗСО в ділянці виховання формулі НУШ (виховання на цінностях), потребам та очікуванням учнів і батьків;
- корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проектів) для учнів;
- якість стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками, його відповідність формулі НУШ (партнерство);
- участь учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проектів).

Аналіз звіту дослідження буде корисним для педагогічного колективу закладу освіти, батьків та вихованців. Врахування результатів дослідження якості освітнього середовища допоможе в організації превентивної роботи в школі,

плануванні виховних справ згідно з очікуванням спільноти, організації взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Мотиви дослідження якості виховного простору та загальна мета моніторингу – допомогти визначити конкретні завдання:

- зібрати та узагальнити дані, що характеризують соціально-культурні норми і взаємовідносини, в яких дотримуються у даному навчальному закладі його учні;
- встановити відповідність показників, що відображають типову для ЗЗСО поведінку учасників навчально-виховного процесу, визначеним показникам якості виховного простору;
- виявити характерні для закладу взаємини у трикутнику «учні – педагоги – батьки», що виявляються на рівнях «учні – учні», «учні – педагоги», «учителі – батьки»;
- з'ясувати ставлення місцевої громади до освітньої діяльності навчального закладу;
- здійснити аналіз результатів дослідження та ознайомити з висновками учасників навчально-виховного процесу;
- запропонувати підходи та заходи для подолання виявлених проблем.

Проводилось дослідження за такою процедурою:

- В ліцеї було забезпечено попередню підготовку учасників навчально-виховного процесу до проведення дослідження: респонденти були налаштовані на конструктивну співпрацю з виконавцями дослідження.
- Анкетування учнів 4-их, 8-их, та 10-их класів відбулося під керівництвом інструктора на визначеному школою уроці, у присутності шкільного психолога. Попередньо шкільний психолог продемонструвала дітям відео розміщені на порталі «Оцінювання якості освітнього середовища ЗЗСО» та провела з ними бесіду про призначення та специфіку анкетування.
- Завданням психолога було унеможливити або мінімізувати стрес учнів – учасників опитування. Учителі інформатики роз'яснили учням, для чого проводиться дослідження та як слід виконувати анкету. Було наголошено, що анкетування анонімне і обрані учнями відповіді не будуть до відома учителів та батьків. Після вступного пояснення, вчителі інформатики всім присутнім повідомили логін і пароль, що дозволив учням увійти в програму та розпочати анкетування, записали їх на дошці (позивання, логін і пароль, які школа отримала ще перед початком анкетування).
- Діти виконували анкету впродовж 45 хвилин. Насамперед вони обирали категорію учасника (4-ий клас, 8-ий клас, 10-ий клас), вводили відповідний логін і пароль, а тоді відзначали на власний розсуд відповіді на запитання. Анкета складалася з двох частин. Виконавши першу, учень/учениця натискав кнопку «відправити дані». Це дозволило йому/їй отримати доступ до другої частини анкети (натиснувши кнопку «частина 2») та дати відповіді на розміщені запитання.

- Завершивши анкетування, учень/учениця обов'язково натиснув/натиснула кнопку «завершити анкетування» (тільки за цієї умови результати анкетування цього респондента були збережені в базі даних). Підтвердженням того, що анкета прийнята, був напис на екрані монітора/смартфона: «Дякуємо за щирі правдиві відповіді!». Анкетування педагогічних працівників відбулося на призначеній педраді та за участі директора школи.

- Учасниками опитування були дирекція, учителі - предметники, учителі початкових класів, а також інші педагогічні працівники школи; вихователі, шкільний бібліотекар, керівники гуртків, педагог -організатор, соціальний педагог. Перед початком анкетування заступник директора пояснила учителям призначення та процедуру дослідження. Вона наголосила, що анкетування анонімне і обрані педагогами відповіді не будуть доведені до відома дирекції. Також звернула увагу педагогів на те, що доступ до результатів дослідження є 13 тільки у директора школи та керівників органів управління освітою територіальної громади і району, а результати дослідження будуть оприлюднені у формі звіту про самооцінювання якості освітнього середовища як виховного простору. Інші заклади загальної середньої освіти, які беруть участь у цьому дослідженні, не матимуть доступу до результатів анкетування нашого закладу. Оцінку стану освітнього середовища нашого закладу як виховного простору педколектив має провести сам.

- Анкетування батьків (опікунів) учнів 4-х, 8-х та 10-х класів відбулося у той самий день, що й анкетування учнів та педагогів. Батьки самі обирали час для виконання анкети. Про проведення опитування та його організацію класні керівники учнів 4-х, 8-х, та 10-х класів повідомили батьків напередодні. Учителі, які інформували батьків (опікунів), повідомили, що анкетування анонімне і обрані респондентами відповіді не будуть доведені до відома вчителів і дирекції.

- Класні керівники надіслали батькам відповідну інструкцію і роз'яснили респондентам, як слід виконувати анкету. Покликання, логін і пароль для входу в програму батьки (опікуни) учнів отримали в день проведення анкетування у закладі, вранці. Доступ до анкет для них був відкритий до 24.00 години. Анкетування учнів, що навчаються на сімейній формі навчання проводилося за тим самим алгоритмом, що й анкетування батьків. Вони отримали покликання, логін і пароль для входу в програму в день проведення анкетування в нашому навчальному закладі. Для проведення оцінки стану освітнього середовища закладу директор утворив робочу групу.

Мета даного дослідження – пошук відповідей на ключові запитання:

1. Якою мірою освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової або моральної шкоди?
2. Наскільки педагоги, батьки, учні співпрацюють і довіряють одне одному?
3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО?
4. Якою мірою учні ЗЗСО залучені до виховних справ та громадської діяльності ?

5. Наскільки спільнота ЗЗСО відкрита для партнерства?

Завдання дослідження якості освітнього середовища як виховного простору:

- оцінити відповідність освітнього середовища ЗЗСО характеристикам виховного простору, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини у 2021 - 2027 роках, а саме: безпечний, сповнений довіри, демократичний, патріотичний, культуротворчий (розвивальний, такий, що мотивує пізнавальну діяльність), відкритий (інклюзивний);
- окреслення кола потреб закладу та визначення напрямів співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання;
- стимулювання росту професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- отримання об'єктивної інформації про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи;
- визначення перспективних і актуальних напрямів регіональної освітньої політики у сфері виховання.

**Графік проведення анкетування
у е-форматі педагогічних працівників,
учнів 4-х, 8-х та 10-х класів**

Час проведення	Клас	Місце проведення
2 урок (09.00)	4	Кабінет інформатики №1,№2
3 урок (09.50)	8-А, 8-Б	Кабінет інформатики №1,№2
4 урок (10.45)	10-А, 10-Б	Кабінет інформатики №1,№2
8-9 урок (15.20)	педагогічні працівники	Кабінет інформатики №1,№2

Розділ 2. Аналіз результатів дослідження

2.1.Безпечне освітнє середовище

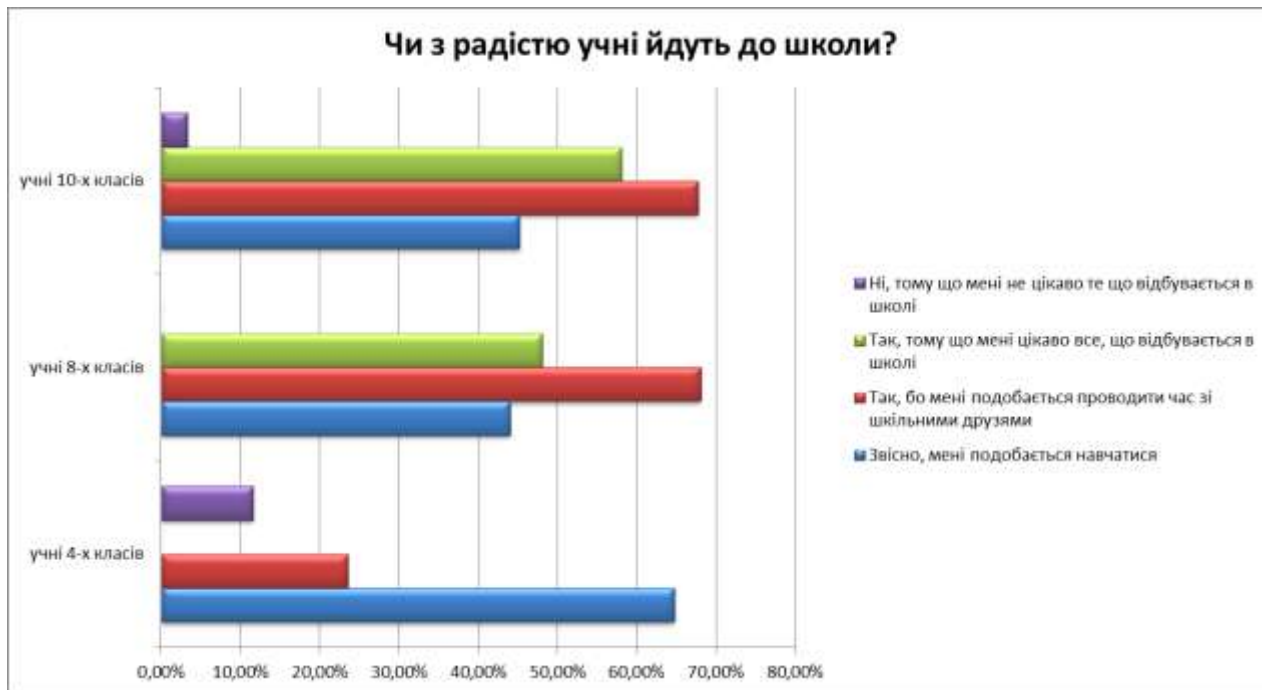
Якість освітнього середовища насамперед залежить від комфортного перебування учасників освітнього процесу у приміщеннях школи, відчуття позитивної перспективи, відсутності булінгу, наявності педагогічного захисту і підтримки дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

Аналізуючи відповіді респондентів на ключові питання, які вказують на безпечність освітнього простору можна зробити такі висновки:

- *Чи подобається вам відвідувати школу?*

Здобувачі освіти 4-х, 8-х, 10-х класів з радістю відвідують школу, тому що їм подобається проводити час зі шкільними друзями. Зокрема учні 4 класів – 65,4%, 8 класів - 49,3%, 10 класів - 59,6%.

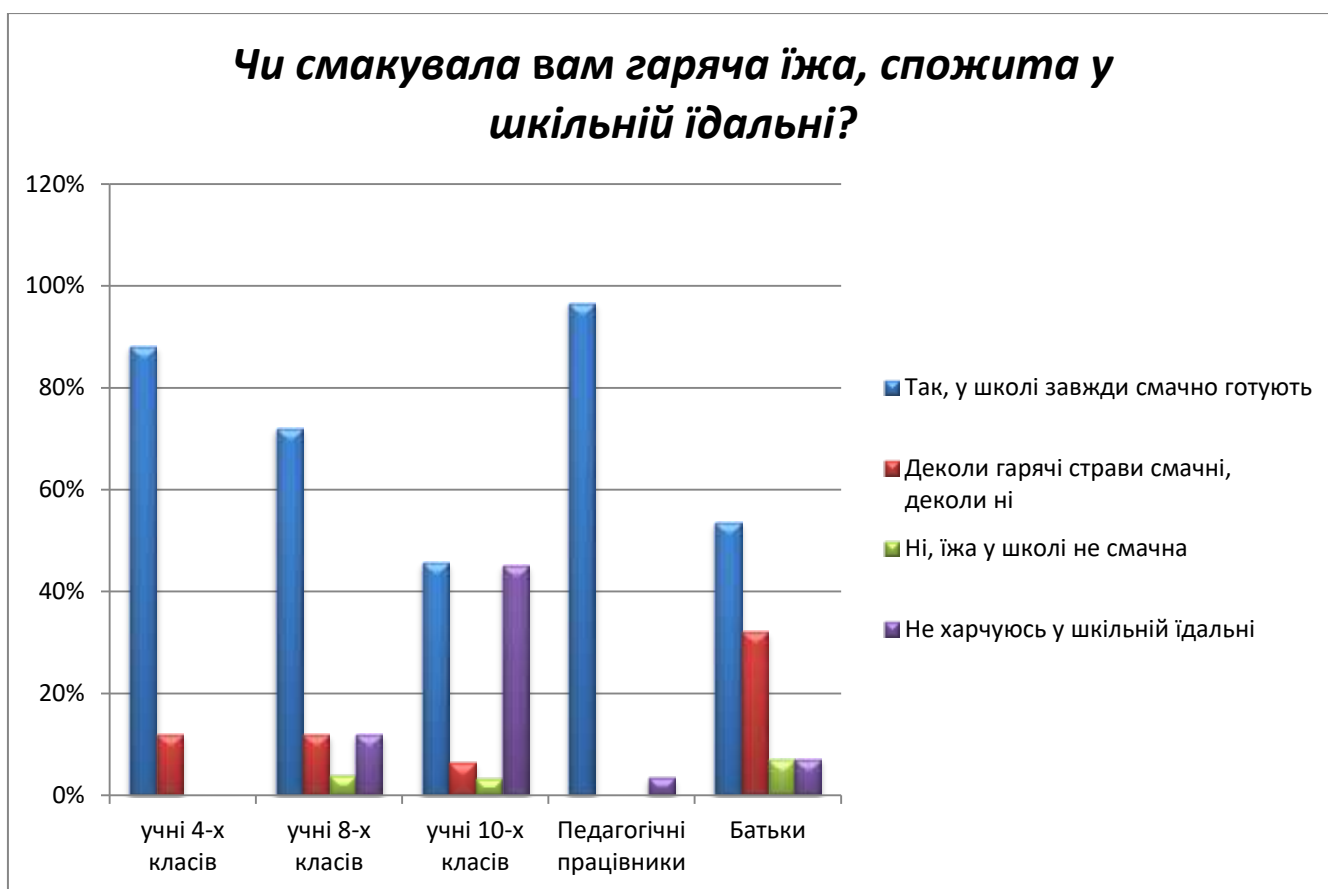
Переважна більшість батьків також стверджує, що їхня дитина здебільшого охоче ходить до школи (59,32%). Це означає, що учням комфортно в школі, їм хочеться кожен день переступати поріг навчального закладу, та свідчить про сприятливу атмосферу в класних колективах та ЗЗСО. Саме від цього і залежить якість освіти, виховання та психологічного здоров'я дитини.

На думку вчителів, невинуватені пропуски уроків трапляються досить рідко (67,05%). Батьки теж погоджуються, що учні рідко пропускають уроки без поважної причини (38,98%).

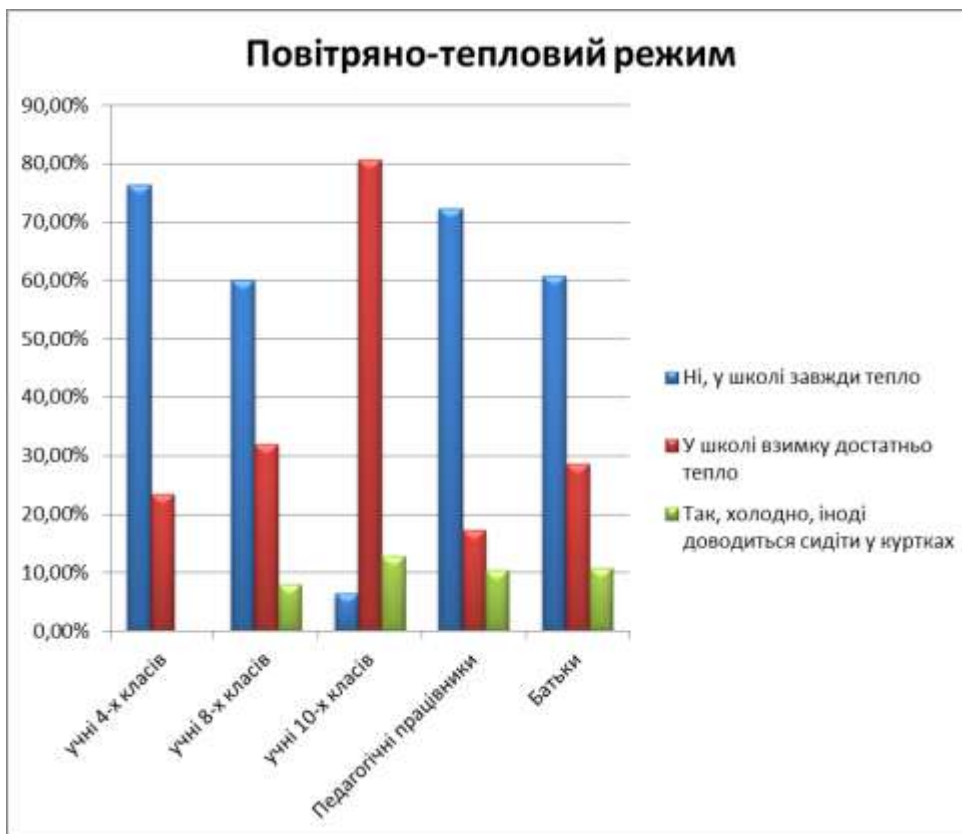
● *Чи смакувала вам гаряча їжа, спожита у шкільній їдальні?*

Здобувачі освіти відзначають, що у школі добре готують, їжа завжди підігріта і смачна. Так вважають 61,46 % учнів 5 класів та батьки - 42,94%. Більшість старшокласників не харчуються в шкільній їдальні, проте 26,23% учнів 9 класів та 43,29% учнів 11 класів зазначають, що їжа у їдальні смачна, а деколи – ні. Це свідчить про різні смакові уподобання учнів. Своєю чергою половина педагогів вважають, що їжа у шкільній їдальні не завжди відповідає вимогам здорового харчування, хоча третина стверджує, що їжа все-таки відповідає нормам повністю.

- *У яких умовах ти перебував у школі минулого навчального року?*

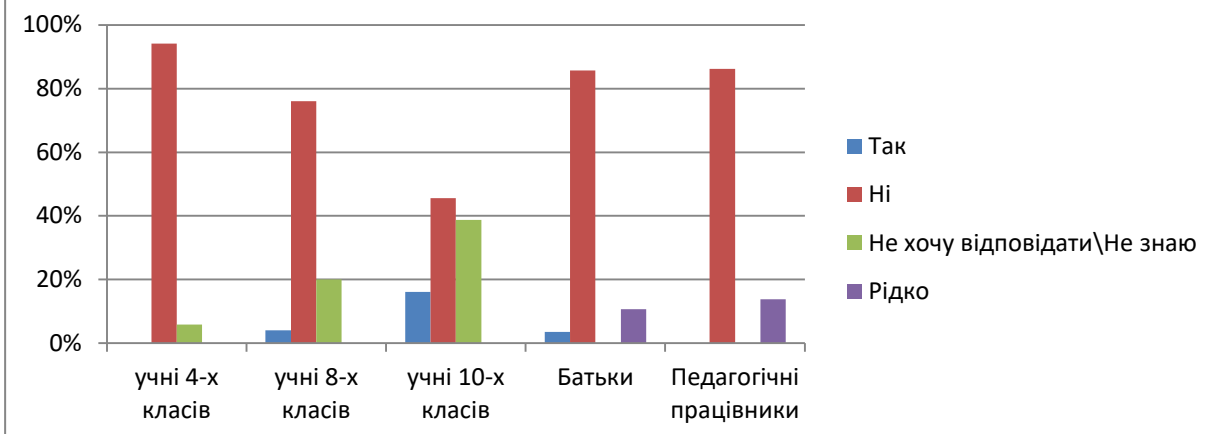
Учні 5 класів вважають, що у їхньому класі достатньо тепло (87,5%), клас добре освітлюється (93,75%), у коридорах і класах чисто (93,75 %). Здобувачам освіти подобається перебувати у приміщеннях класу, школи (92,71%), що сприяє навчанню та ефективному відпочинку на перервах. Респонденти 9 класів (59,02 %) та 11 класів (53,73%) зазначають, що іноді у деяких кабінетах буває прохолодно, але водночас третя частина старшокласників стверджує, що у школі завжди тепло. Батьки ж відзначили, що в осінньо-зимовий період достатньо тепло (57,06 %) та не завжди тепло (38,42 %). Думка педагогів щодо повітряно-теплого режиму розділилась: задовільняє повністю - 47,73%, не завжди - 45,45%. Щодо освітлення, переважна більшість батьків (85,88 %) відповіли, що у класах достатньо світла для читання та письма, педагоги - 52, 27% теж вважають, що класні приміщення належно освітлюються.

- *Чи є у закладі освіти учень/учениця/учні над якими збиткуються?*

Педагоги стверджують, що булінгу (цькування) над учнями у школі немає (65,91%). З цією думкою погоджується 42,94% батьків. Третя частина батьків та педагогів зазначили, що таке явище зустрічається рідко.

Чи є у закладі освіти учень/учениця/учні над якими збиткуються?

Учні четвертих класів (98,04%) відповіли, що проявів булінгу у школі нема. Такої ж думки (79%) восьмикласники, та (46%) учнів 10-х класів. Варто зазначити, що більшій половині опитаних старшокласників не відомі такі випадки. Проте у класних колективах інколи присутні насмішки над учнями.

Як часто траплялися цьогоріч або під час ваших минулорічних подорожей, учнівських вечорів або інших шкільних заходів такі випадки? (куріння цигарок, вживання алкогольних напоїв та інше)

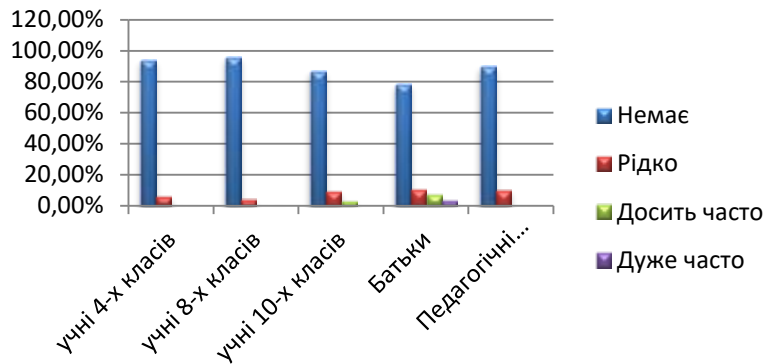
Аналізуючи відповіді респондентів щодо куріння цигарок, вживання алкогольних напоїв, вдихання чи нюхання учнями одурманюючих речовин, можна зробити висновки, що прояви цих шкідливих явищ не є поширеними.

Не траплялося:

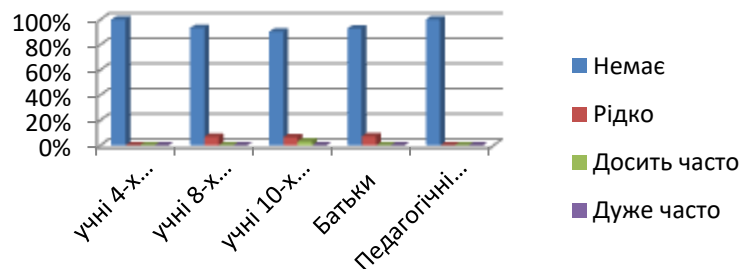
- куріння цигарок - 4 клас - 99%, 98клас - 67,21 %, 10 клас - 49,25%, педагоги – 88,9%, батьки – 79,8%
- вживання алкогольних напоїв, вдихання чи нюхання учнями одурманюючих речовин - 4 клас -99,6%, 8 клас -92,8%, 10 клас - 85,7%, педагоги – 99,8%, батьки - 91%
- вдихання чи нюхання учнями одурманюючих речовин - 4 клас - 83,33%, 8 клас - 99, %, 10 клас – 86 %, педагоги - 96,59%, батьки - 77,4%.

Проте такі явища інколи трапляються, про це говорить шоста частина опитаних учнів та батьків.

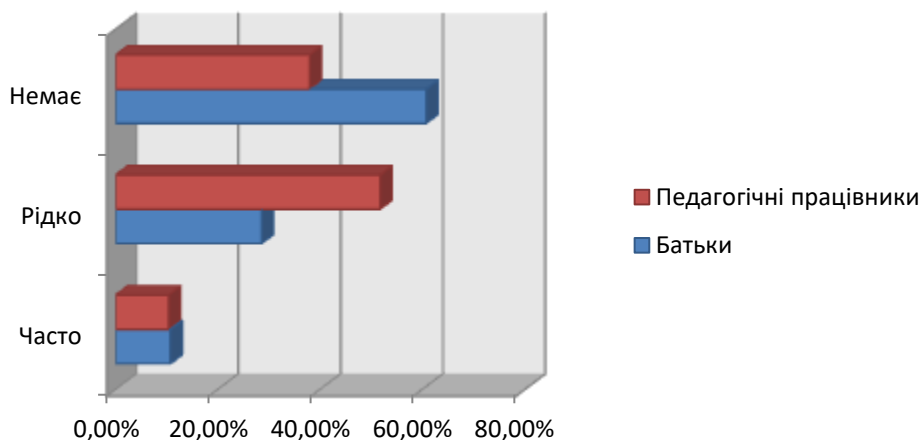
Куріння поблизу школи

Вживання алкоголю і наркотичних засобів

Невиправдані пропуски уроків

З вищезазначеного можна стверджувати, що у закладі освіти є безпечні умови перебування, сприятлива обстановка.

Здобувачі освіти обізнані з правилами поведінки під час навчально-виховного процесу, в умовах надзвичайних ситуацій, пожежі, повітряної тривоги. Так відповіли 98,86% педагогів та 98,31% батьків. Більшість відповідей респондентів свідчать про належний тепловий режим, освітлення, якісну і смачну

їжу у шкільній їдальні, а також чистоту у класах, коридорах.

2.2. Виховний простір сповнений довіри

Довіра - це певний стан психологічного внутрішнього спокою, що проявляється за відсутності подразників та переживань. Коли відсутні прояви дискримінації за різними соціальними ознаками, є можливість вільно висловлювати свою думку, дискутувати, існує взаєморозуміння та співпраця між учасниками освітнього процесу. На скільки виховний простір сповнений довіри можна побачити, аналізуючи відповіді на ключові питання:

- *Кому з вчителів Ти довіряєш настільки, що можеш попросити поради, звернутися за підтримкою?*

Класному керівникові

- 58,06% - 10 кл.
- 80% - 8 кл
- 58,98% - 4 кл

Керівництву закладу освіти

- 19,35% - 10 кл
- 20% - 8 кл
- 29,41% - 4 кл

Старшокласники можуть попросити поради, звернутись за підтримкою до декількох учителів (десятикласники – 6,45% , восьмикласники - 8%), що свідчить про усталені відносини з дорослими і позитивний досвід спілкування. 32,29% п'ятикласників відкриті та довіряють усім учителям, з них хлопці - 17,71%. Здобувачі освіти знають, що у них є можливість поспілкуватися із шкільним психологом, якщо у них виникне потреба. Однак є такі учні, котрі нікому не довіряють:

10 кл. – 22,58%

8 кл. - 36%

4 кл. – 17,65%

Водночас між педагогами та батьками (опікунами) учнів є довірливі і відкриті взаємини. Про це свідчать позитивні відповіді значної кількості батьків (60,71%) та учнів 10-х класів - 48,79% вважають, що їхні батьки довіряють учителям.

Між педагогами та адміністрацією закладу теж склалися довірливі та відкриті відносини. 68,97% педагогів відповіли, що вчителі та дирекція разом вирішують проблеми, довіряють одне одному, а 10,34% педагогів вважають, що краще вирішувати проблеми самостійно.

- *Чи прозора система оцінювання у школі?*

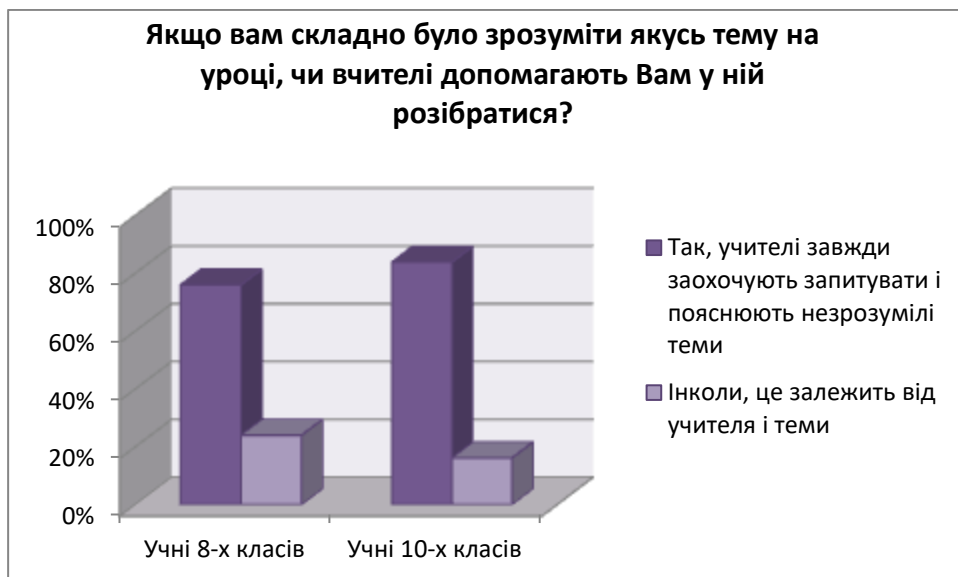
На дане питання батьки дали ствердну відповідь у кількості 89,29%, а 10,71 % опитаних відповіли, що вчителі не завжди пояснюють, чому поставили ту чи іншу оцінку. На думку педагогів, система оцінювання є прозора (93,1%), проте є моменти, які потребують додаткового пояснення щодо оцінювання(6,9%).

Учні 4-х класів вважають, що їхні знання були справедливо оцінені (100%), учні 8-х класів погоджуються з цим твердженням на 92% і зазначають, що їхні знання інколи оцінюють справедливо, інколи - ні (4%).

Подібна картина спостерігається у відповідях 10-х класів: 87,1% з них вважають, що всі вчителі оцінюють справедливо, та 6,45% - інколи оцінюють справедливо, інколи - ні.

● *Якщо тобі було складно зрозуміти якусь тему на уроці, чи вчителі допомагали тобі у ній розібратись?*

Учителі ЗЗСО завжди заохочують запитувати і пояснюють незрозумілі теми. Так вважають 83,87% учнів 10-х класів та 76% учнів 8-х класів. Більша половина опитаних старшокласників зазначають, що це залежить від учителя і від теми уроку. Батьки (опікуни) учнів вважають, що їхня дитина може розраховувати на розуміння,

підтримку педагогів, якщо звернеться з особистими питаннями або проханням про допомогу від більшості вчителів (39,29%), від будь-кого з педагогів – 3,57%.

В свою чергу 93,1% вчителів відповіли, що також відкликаються на звернення учнів із запитанням чи проханням про пораду і ще 3,45% з них допомагають, якщо мають вільний час та можливість. Відповіді педагогів підтверджують, що значна частина учнів звертаються до них із особистими питаннями.

● *Якими є повсякденні відносини між учасниками освітнього процесу у закладі освіти?*

На думку батьків відносини між однокласниками їхньої дитини є товариськими та довірливими (71,43%), партнерськими (25,82%). Відносини між учнями і педагогами - партнерські (42,86%), товариські - 57,14%. Між батьками учнів теж існують хороші відносини, побудовані на довірі та партнерстві (25% та 71,43% відповідно).

Аналізуючи відповіді педагогів щодо міжособистісних взаємин вчителів, то вони є партнерськими. Педагоги найчастіше співпрацюють (55,17%). Така ж картина спостерігається у взаємовідносинах педагогів та дирекції, що свідчить про професійний підхід до роботи. Характер міжособистісних відносин учнів та педагогів товариські, довірливі (65,52%), партнерські (34,48%); батьків та педагогів – товариські, довірливі (31,03%), партнерські (68,97%).

Зазначені відповіді вказують на здорові довірливі та товариські взаємовідносини між усіма учасниками навчально-виховного процесу.

2.3. Демократичний виховний простір

При демократичному стилі виховання гарантоване право участі кожного в житті освітньої спільноти. Педагог не тільки зацікавлений в успіхах учня, а й прагне допомогти їх досягти. Він бере активну участь у виховному процесі, будуючи його як співпрацю, в якій кожна зі сторін бере на себе певні зобов'язання. Діти маю права і обов'язки, що відповідають їхньому віку, можуть вільно висловлювати власну думку з якою рахуються педагоги та батьки. Ні вихователі (педагоги чи батьки), ні вихованці не звільняються від відповідальності, вони співпрацюють та можуть впливати на життя освітньої спільноти.

Про це свідчать наступні результати:

- *Чи можете Ви на уроці та позаурочних заходах висловити свою думку?* Респонденти 10-х класів відповіли, що можуть і на їх думку зважають – 77,42%, 8-х класів - 84 %, учні 4-х класів - 53%.

Вчителі відповіли, що адміністрація та педагогічний колектив заохочують учнівство вільно висловлювати свою думку про заклад, взаємини з педагогами (79,31%).

У школі активно діє учнівське самоврядування про яке знають усі учасники освітнього процесу, знають про процедуру виборів та чим саме займається. А це свідчить про демократичний простір у закладі освіти.

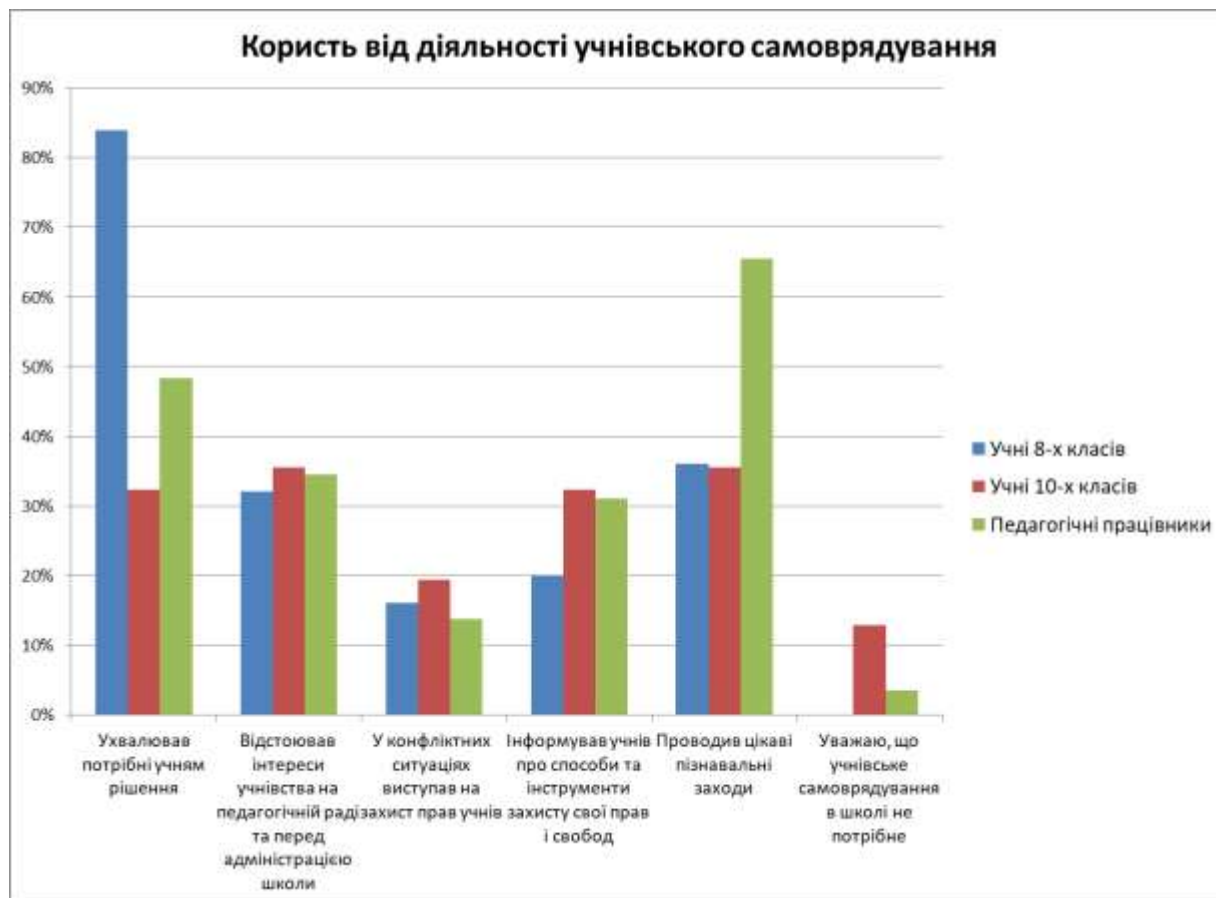
Яка користь від минулорічної діяльності органу учнівського самоврядування школи, його чинного складу?

- Ухвалення розроблених самими учнями рішень. Про це говорить - 84% учнів 8 - х класів, 32,26% - 10-х класів та 48,28% педагогів.

- Інформування учнів про способи та інструменти захисту своїх прав та свобод. Так вважають 20% учнів 8 - х класів, 32,26% - 10-х класів та 31,03% педагогів.

- Організація та проведення цікавих, пізнавальних і розважальних заходів. Учні 8-х класів погоджуються з даним твердженням на 36% , 10-х класів – 35,48%, педагоги – 65,52%.

Вибори до органів учнівського самоврядування відбуваються прозоро з дотриманням правил та процедури. Дирекція та педагоги зважають на рішення органів учнівського самоврядування та думку учнів. В свою чергу учнівське самоврядування звітує про свою роботу на щорічних зборах та засіданнях парламенту.

Права та свободи учнів захищені, зокрема ті, що визначені Шкільною Конституцією. Про це свідчать результати опитаних старшокласників, що становить 85% респондентів.

2.4. Патріотичний виховний простір

Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації. Приналежність до народу закладена генетично і передається від одного покоління до іншого. У навчальному закладі спілкуються виключно українською мовою та шанобливо ставляться до символів нашої держави. Про це свідчать наступні результати:

На запитання «*Чи траплялися з боку учнів твоєї школи неповага до державних символів України*» респонденти відповіли, що ні, у школі всі шанобливо ставляться до державних символів: 8 учні класів - 100%, учні 10-х класів - 100%, батьки - 96%, педагоги - 100%.

Учні 4-х класів у своїх відповідях зазначили, що знають історичні постаті, шанують національні символи, вміють виконувати Гімн.

Четвертокласники охоче пізнають культуру і надбання рідного краю, беруть

участь у майстер-класах, вікторинах, квестах, екскурсіях. Це ствердили всі учнів.

На питання: *“Чи сподобались тобі екскурсії (в музеї, вулицями, рідним краєм), на які клас вирушав минулого навчального року?”*.

71,88% учнів відповіли, що їм було дуже цікаво, 15,63% - сказали, що деякі з екскурсій сподобались.

Учням 8 класів (92 %) сподобалось проведення минулого року шкільних заходів до важливих днів чи пам'ятних дат. Частина учнів зазначила, що саме завдяки урокам чи позаурочним заходам їх зацікавив хтось із сучасних або історичних діячів.

Учні 10-х класів (70,97%) вказали на те, що школа пробудила у них інтерес до історії рідного краю, України, будівничих української культури та держави. Отже, можна зробити висновки, що відповіді респондентів свідчать про патріотичний дух закладу освіти.

2.5.Культуротворчий виховний простір

Формуючи культуротворчий виховний простір заклад освіти сприяє розвитку творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу, використання активних та інтерактивних методів навчання, проведенню змагань, турнірів, конференцій, подорожей тощо.

Проаналізувавши відповіді на наступні питання, можна зробити висновки наскільки виховний простір є розвивальним та мотивуючим до навчання.

На запитання: *“Чи вчителі, які минулого навчального року організовували позаурочні заходи, достатньо дбали, щоб вони були цікавими і потрібними учням?”* відповіді були такі:

Більшість батьків учнів відповіли, що усі педагоги дбали й загалом успішно організовували позаурочні заходи (78,57%), учні 8-х класів погоджуються з думкою батьків на 100%, учні 10-х класів – 96,6%. Окрім цього восьмитикласники стверджують, що брали участь у таких заходах: спортивні змагання (68%), олімпіади предметні (40%), мистецькі конкурси (28%), наукові конференції (16%) . Десятитикласники відповіли, що також беруть участь у тематичних конкурсах(35,48%), турнірах (38,71%).

На уроках вчителі дуже часто практикують роботу в парах, групах. 34,48% з них пропонують такі методи регулярно, і 51,72% використовують це інколи. Про це свідчать також результати відповідей учнів на запитання «Тобі подобається працювати на уроках в парі з кимось чи у групі?» Для учнів 4 класів це цікаво (94,12%). Учні 8-х класів найчастіше працюють таким чином на уроках технології (64%),основ здоров'я - (44%), фізика - (52%), біології- (64%), українська література (72%), іноземна мова (80%), українська мова (84%) та на інших предметах.

Десятикласники теж задіяні у роботу в групах, парах на різних уроках. Їм імпонує такий різновид діяльності, особливо на уроках технології (51,61%), іноземної мови (87,1%), української мови (9,68%), історія (58%), фізика (51%) та інших.

- *Чим корисною була для Тебе минулого навчального року шкільна бібліотека?* Восьмикласники відповіли, що часто брали книги для читання (52%), інколи відвідували заходи організовані бібліотекою (48%), 70% опитаних десятикласників зазначає, що лише отримують підручники у шкільній бібліотеці. Педагоги вважають, що шкільна бібліотека здійснює інформаційний супровід освітнього процесу (89,66%), сприяє формуванню інформаційної компетентності (58,62%), зберігає інформаційні ресурси закладу(41,38%).

Педагоги у співпраці з батьками мають на меті виховати всебічно розвинуту особистість, яка розуміє свою неповторність, власну гідність, уміє тверезо та логічно мислити, приймати обдумані рішення. Учні здатні активно діяти, проявляють ініціативність, впевнені у собі, відповідальні. Про це свідчать відповіді респондентів на наступне питання:

- *На розвиток яких особистісних рис учнів впливає заклад освіти?*

2.6.Відкритий виховний простір

Ключовими питаннями, які оцінюють на скільки відкритий виховний простір є:

- *Як учні ставляться до школярів з особливими освітніми потребами?*

Здобувачі освіти ЗЗСО ставляться до учнів з особливими освітніми потребами так само, як і до більшості школярів. Це підтверджують результати опитування: учні 8-х класів - 84%, 10-х класів- 74,19%. Батьки зазначають, що їхні діти відкриті до спілкування, проявляють увагу та турботу.

Це свідчить про формування позитивного ставлення до дітей з особливими потребами. Педагоги створюють у класних колективах атмосферу дружніх дитячих відносин. Усі діти, незалежно від стану їхнього здоров'я, статі, раси, походження мають однакові права і можливості.

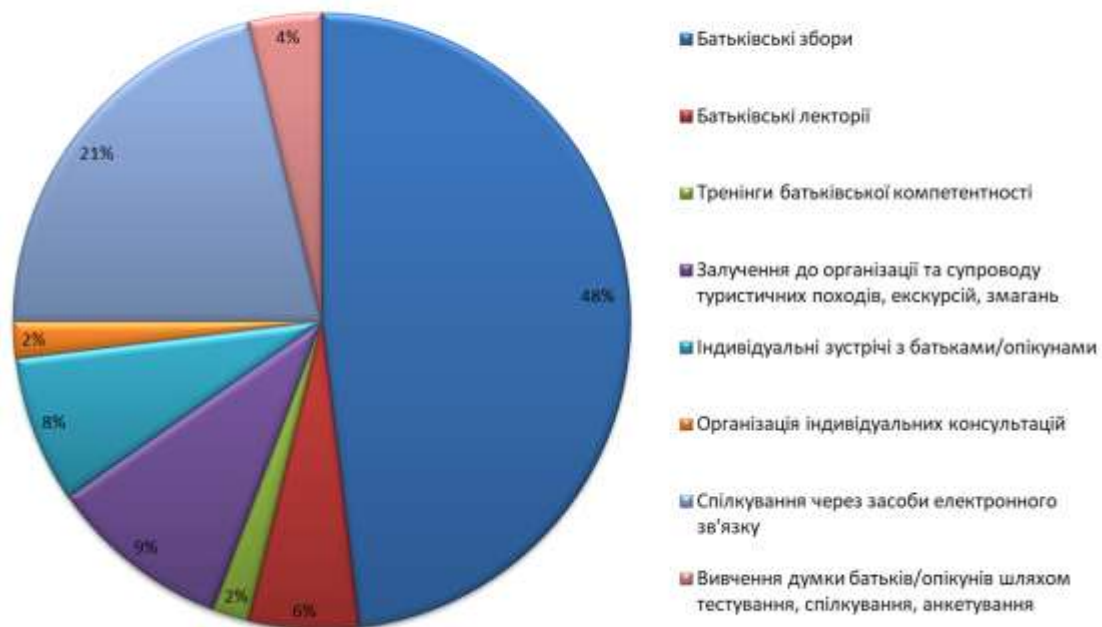
Чи була можливість в учасників освітнього процесу спілкуватися з активістами громадських організацій, волонтерами, захисниками Батьківщини?

Аналізуючи відповіді педагогів, у закладі освіти відбувались зустрічі за участю активістів громадських організацій, волонтерів, захисників Батьківщини (89,66%), це підтверджують десятикласники (77,42%). Восьмикласники, проводячи шкільні заходи, теж запрошували активістів, волонтерів, захисників.

Заклад освіти відкритий до спілкування.

Дирекція підтримує ініціативи батьків (опікунів), що стосуються освітнього процесу: завжди – 39,29%, найчастіше – 57,14% (за відповідями батьків). У кожному класі є створено батьківський комітет, який є активним організатором виховних справ. Частина батьків зазначає, що вони були задіяні у виховних заходах (58,62%). Теж саме стверджують педагоги (46,59%).

Форма роботи з батьками

Залучаючи батьківську спільноту до співпраці та вивчення думки батьків, педагоги використовують різноманітні форми роботи:

- анкетування, тестування, бесіди – 7,14%
- батьківські збори – 89,29%
- організація та супровід подорожей – 7,86%

Індивідуальні зустрічі – 14,29%

За даними анкетування та аналізу відповідей батьків, можна стверджувати, що школа формує відкритий виховний простір. Керівництво чує учасників освітнього процесу, знаходить час для обговорення проблем, враховує пропозиції, а отже, відкрите до спілкування.

Висновки та рекомендації

Провівши дослідження якості освітнього середовища Дашавського ліцею, можна зробити наступні висновки, що в закладі освіти створені відповідні умови, які захищають учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди.

Виховний простір сповнений довіри. Педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному. Учасники виховного простору активно взаємодіють між собою, на що вказують спільні очікування та прагнення більшості педагогів, учнів та батьків щодо завдань виховання.

Взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО. Заклад освіти ставить перед собою завдання виховання свідомого громадянина, патріота України, забезпечення умов для всебічного розвитку учнів та особистісної реалізації в майбутньому. Усі учасники освітнього процесу залучені до виховних справ та громадської діяльності.

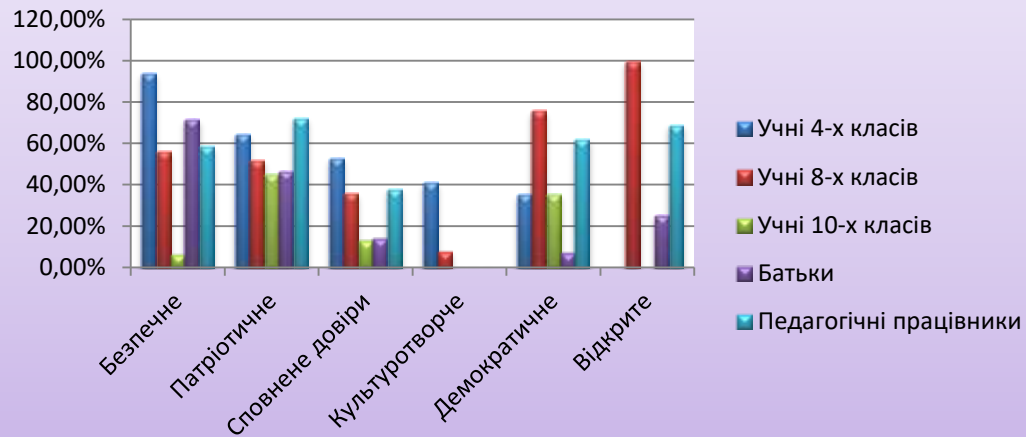
Спільнота школи сформована. Основою є довіра, норми моралі та демократії. У педагогічному колективі проводяться заходи для подолання наявних проблем виховання, активно використовуються різноманітні методи та прийоми. Це все свідчить про демократичний, патріотичний та відкритий виховний простір.

Учнівське самоврядування школи відіграє важливу роль для розвитку і підтримки лідерської та громадської активності молодого покоління, розвитку ініціативності та самореалізації.

До участі у заходах залучаються учні різних вікових категорій та частина батьків. Заплановані у виховній програмі школи заходи є ефективні, сприяють формуванню здорового способу життя, виховують свідомого громадянина, забезпечують всебічний розвиток особистості.

Усі учасники освітнього процесу мають єдину мету - створення безпечного, демократичного, патріотичного, культуротворчого, сповненого довіри та відкритого виховного простору. Проте у кожній групі респондентів переважає той чи інший якісний показник освітнього середовища.

Висновки про якість освітнього середовища у закладі освіти

Окрім позитивних тенденцій у виховному просторі школи (за результатами відповідей респондентів) трапляються проблеми у міжособистісних стосунках, проте вони не є системними, конфлікти виникають не часто та вирішуються в результаті активної взаємодії, із залученням батьків, психолога та з урахуванням інтересів сторін. Проблемою є те, що частині дітей інколи не смакує гаряче харчування, тепловий режим через те, що не має сучасної системи опалення не завжди відповідає нормам.

Спільними зусиллями всіх учасників виховного простору можна покращити якість освітнього середовища. Здобувачі освіти зможуть формувати та розвивати вміння та навички, беручи активну участь у житті школи, налагоджувати потрібні соціальні зв'язки, реалізувати свій потенціал та досягти успіху.

В процесі проведення дослідження не виявлено порушень, тому негативних впливів на результати досліджень не було. Строге дотримання процедури проведення моніторингу, зміст анкет та характеристики респондентів дають підстави визнати змістовність отриманих даних правдивими.